

ÖZNE ÇEŞİTLERİ

1) GERÇEK ÖZNE (AÇIK VE GİZLİ ÖZNE)

2) SÖZDE ÖZNE

3) ÖRTÜLÜ ÖZNE

4) ORTAK ÖZNE

ÖZNE ÇEŞİTLERİ

1) GERÇEK ÖZNE

DAHA ÖNCE BU KADAR NEFİS BİR MÜZİK DUYMAMIŞTİM.

(BEN- GİZLİ ÖZNE /GERÇEK ÖZNE)

BERAT, CESUR VE ATAK BİR ÇOCUKTU.(BERAT- AÇIK ÖZNE /GERÇEK ÖZNE)

ÖZNE ÇEŞİTLERİ

2) SÖZDE ÖZNE (EDİLGEN ÇATILILARDA)

(BİRİLERİ TARAFINDAN ANLAMI VARDIR, KİM OLDUĞU BELLİ DEĞİLDİR.)

TÜM MAHALLE AKŞAM İLAÇLANDI.

sözde özne

EVİN PİSLİKLERİ HALININ ALTINA SÜPÜRÜLDÜ.

sözde özne

ÖZNE ÇEŞİTLERİ

3) ÖRTÜLÜ ÖZNE (EDİLGEN ÇATILILARDA)

(-CE, -CA EKİ; TARAFINDAN, YÜZÜNDEN, ETKİSİYLE, NEDENİYLE SÖZCÜĞÜ)

İŞÇİLER
SÖZDE ÖZNE

PATRON TARAFINDAN
ÖRTÜLÜ ÖZNE(ZT)

ÖDÜLLENDİRİLDİ.
YÜKLEM

OKULLAR
S. ÖZNE

VALİLİKÇE
ÖRTÜLÜ ÖZNE(ZT)

TATİL EDİLDİ.
YÜKLEM

ŞİDDETLİ RÜZGARIN ETKİSİYLE
ÖRTÜLÜ ÖZNE(ZT)

CAM KIRILDI.

ÖZNE ÇEŞİTLERİ

4) ORTAK ÖZNE

SIRALI CÜMLELERDE BİRDEN FAZLA YÜKLEME BAĞLANAN ÖZNELERDİR.

*YAŞLI ADAM HER AKŞAM BAHÇEYE ÇIKAR, AĞAÇLARA BAKAR VE ÇİÇEKLERİ SULARDI.
ORTAK ÖZNE*

ARA SÖZÜN/ ARA CÜMLENİN YAZILIŞI

Ara söz ve ara cümle, genellikle **iki virgül** arasında yazılır; fakat **iki kısa çizgi (-)** arasında gösterilmesi de mümkündür. Ara cümle ve ara söz ancak bu iki şekilde gösterilebilir, başka bir kullanım şekli yoktur.

Örnek: *Bilgehan, en iyi arkadaşım, bağlama çalmayı öğreniyor.*

Bilgehan –en iyi arkadaşım– bağlama çalmayı öğreniyor.

Ara sözler, cümle içerisindeki bir ögenin açıklayıcısı konumunda bulunurlar. Kendinden önceki öge hakkında ayrıntılı bir bilgi verilmek istenildiğinde kullanılan ara sözler, hangi ögeyi açıklıyorlarsa o öge ile aynı görevi yüklenirler. Ara cümleler ise, içerisinde başka bir yüklem barındırdıkları için cümle dışı unsur olarak kabul edilirler.

Örnek: “Ahmet Bey, karşı komşumuz, sitemizin girişine çiçekler dikmiş.” **cümlesinde altı çizili olan ara söz, öznenin açıklayıcısı olduğu için özne görevinde kabul edilmektedir.**

- **Ruhumu titreten şarkı, Mühür Gözlüm, radyoda çalıyor.**
(ara söz / özne)
- **Bir sabah –çoktan unutmuşsundur– burada saatlerce konuşmuştuk.** (ara cümle / c.d.u.)
- **Yaşlı adam onu, kara kuru çocuğu, ağlayarak göğsüne bastırdı.** (ara söz / belirtili n.)
- **Bu mücadelenin sonunda –adım gibi eminim– bizim takım kazanacak.** (ara cümle / c.d.u.)
- **Necip Fazıl, edebiyatımızın mistik şairi, Eyüp’te anıldı.** (ara söz / s. özne)
- **Dayım ,o da mühendisti, beni yanına alacaktı.** (ara cümle / c.d.u.)
- **Bu hediyeyi anneme, ilk öğretmenime, aldım.** (ara söz / dolaylı t.)

- ❖ **İSTANBUL'U, DOĞUP BÜYÜDÜĞÜM ŞEHİRİ,
ÇOK ÖZLEDİM.**
- ❖ **İKİ ARKADAŞIM-CANAN VE GÜLİSTAN-DÜN
YOLA ÇIKTI.**
- ❖ **AKŞAM, FARKINDA OLMADAN, KAPIYI
KİLİTLEMİŞİM.**
- ❖ **CİHAN YIRTIILSA,EMİN OL, BU CEPHE
SARSILMAZ.**

CÜMLEDE VURGU

**CÜMLEDE VURGU YÜKLEME EN
YAKIN ÖGE ÜZERİNDEDİR.**

- ❖ DAYIMA O KİTABI DÜN BEN VERDİM. (ÖZNE)
- ❖ DAYIMA O KİTABI BEN DÜN VERDİM.(ZT)
- ❖ O KİTABI BEN DÜN DAYIMA VERDİM.(DT)
- ❖ BEN DÜN DAYIMA O KİTABI VERDİM. (B'Lİ N)

UYARILAR: DİKKAT! DİKKAT!

❖ **YÜKLEMİ BAŞTA OLAN DEVRİK
CÜMLELERDE VURGU YÜKLEM
ÜZERİNDEDİR.**

**YÜRÜYÖRUM GURBETİ GÖNLÖMDE DUYA
DUYA**

UYARILAR: DİKKAT! DİKKAT!

❖ **SORU EKİ «MI,Mİ,MU,MÜ»İLE OLUŞAN CÜMLELERDE VURGU BU EKTEN ÖNCE GELEN ÖGE ÜZERİNDEDİR.**

SEN EVDEN Mİ GELİYORSUN?(DT)

EVDEN SEN Mİ GELİYORSUN?(ÖZNE)

UYARILAR: DİKKAT! DİKKAT!

❖ **DE, DA VE Kİ BAĞLACI OLAN
CÜMLELERDE VURGU BU EKTEN ÖNCE
GELEN ÖGE ÜZERİNDEDİR.**

SERAP, GÜZEL ŞİİR DE OKUR.(B'SİZ N)

SERAP DA GÜZEL ŞİİR OKUR.(ÖZNE)

SEN Kİ BENİ ÇOK SEVERDİN.(ÖZNE)

UYARILAR: DİKKAT! DİKKAT!

❖ İSİM CÜMLELERİNDE VURGU, YÜKLEM ÜZERİNDEDİR.

Bu gün, hava gerçekten çok güzeldi.

Evin rengi hep kırmızıymış.

Yemyeşildi uçsuz bucaksız uzanan ıssız vadi.

Senin küçük çok yaramazdı bu gece.

UYARILAR: DİKKAT! DİKKAT!

- ❖ Soru cümlelerinde vurgu soru anlamı taşıyan sözcüklerde olur.
- ❖ Bu olayları **kim** söyledi? (ÖZNE)
- ❖ **Nereden** aldın bu kitapları? (DT)
- ❖ Buraya **nasıl** geldin? (ZT)
- ❖ Arabada **neyi** unuttun? (B'Lİ N)